

I

TIRSIS

És dolç, cabrer, el xiuxiueig d'aquell pi que remoreja
vora la font, i també és dolç el so de la teva
sírinx; rere Pan, t'enduràs el segon premi.
Si ell tria el boc banyut, tu rebràs la cabra,
però si ell rep l'honor de la cabra, correrà la cabrida
cap a tu; la carn de cabrida és bona abans no la munyis.

CABRER

Més dolça, oh pastor, és la teva tonada que aquella aigua
remorosa que s'escola part davall de la roca.
Si les muses, per guardó, s'emporten l'ovella,
tu rebràs l'anyell criat a la cleda; però si els agrada
de rebre l'anyell, tu t'emportaràs tot seguit l'ovella.

TIRSIS

¿Vols, cabrer, vols asseure't aquí, per les nimfes,
en aquest turó rost on creixen els tamarius, a sonar-hi
la sírinx? Jo et pasturaré en l'entretant les cabres.

CABRER

No em lleu, oh pastor, no em lleu de tocar al migdia.
Tinc basarda de Pan, que a aquesta hora reposa,
las de la caça; és aspre i tothora li puja
al nas aquesta ira tan acerba que gasta.

ἀλλὰ τὸ γὰρ δὴ, Θύρσι, τὰ Δάφνιδος ἄλγε' αἰίδες
 καὶ τᾶς βουκολικᾶς ἐπὶ τὸ πλεόν ἵκεο μούσας, 20
 δεῦρ' ὑπὸ τὰν πτελέαν ἐσδώμεθα τῷ τε Πριήπῳ
 καὶ τᾶν κρανίδων κατεναντίον, ἄπερ ὁ θῶκος
 τῆνος ὁ ποιμενικὸς καὶ ταὶ δρύες. αἱ δέ κ' αἰείσης
 ὡς ὄκα τὸν Λιβύαθε ποτὶ Χρόμιν ἄσας ἐρίσδων,
 αἷγά τέ τοι δωσῶ διδυματόκον ἐς τρὶς ἀμέλξαι, 25
 ἃ δὲ ἔχοισ' ἐρίφως ποταμέλγεται ἐς δύο πέλλας,
 καὶ βαθὺ κισσύβιον κεκλυσμένον ἀδέϊ κηρῶ,
 ἀμφῶες, νεοτευχές, ἔτι γλυφάνοιο ποτόσδον.
 τῷ ποτὶ μὲν χεῖλη μαρύεται ὑψόθι κισσός,
 κισσὸς ἐλιχρύσῳ κεκοιμημένος· ἃ δὲ κατ' αὐτόν 30
 καρπῶ ἔλιξ εἰλεῖται ἀγαλλομένα κροκόεντι.
 ἔντοσθεν δὲ γυνά, τι θεῶν δαίδαλμα, τέτυκται,
 ἀσκητὰ πέπλω τε καὶ ἄμπυκι· πὰρ δέ οἱ ἄνδρες
 καλὸν ἐθειράζοντες ἀμοιβαδὶς ἄλλοθεν ἄλλος
 νεικείουσ' ἐπέεσσι· τὰ δ' οὐ φρενὸς ἄπτεται αὐτᾶς· 35
 ἀλλ' ὄκα μὲν τῆνον ποτιδέρκεται ἄνδρα γέλαισα,
 ἄλλοκα δ' αὖ ποτὶ τὸν ῥιπτεῖ νόον· οἱ δ' ὑπ' ἔρωτος
 δηθὰ κυλοιδιόωντες ἐτώσια μοχθίζοντι.
 τοῖς δὲ μετὰ γριπεύς τε γέρων πέτρα τε τέτυκται
 λεπράς, ἐφ' ἧ σπεύδων μέγα δίκτυον ἐς βόλον ἔλκει 40
 ὁ πρέσβυς, κάμνοντι τὸ καρτερόν ἀνδρὶ ἑοικώς.
 φαίης κεν γυίων νιν ὅσον σθένος ἔλλοπιεύειν,
 ὧδέ οἱ ὠδήκαντι κατ' αὐχένα πάντοθεν ἵνες
 καὶ πολιῶ περ ἐόντι· τὸ δὲ σθένος ἄξιον ἄβας.
 τυτθὸν δ' ὅσσον ἄπωθεν ἀλιτρύτοιο γέροντος 45
 περκναῖσι σταφυλαῖσι καλὸν βέβριθεν ἀλώα
 τὰν ὀλίγος τις κῶρος ἐφ' αἰμασιαῖσι φυλάσσει

Però tu, Tirsis, cantes les sofrances de Dafnis
i és la musa pastoral la que més t'encimbella.
Seguem aquí, sota l'om, amb Priap i les nimfes
de les fonts al davant, on hi ha aquell seti
de pastors i l'alzinar.¹² I si cantes com cantares
quan competies amb Cromis el libi,
et daré una cabra bessonera perquè la munyis tres voltes
(tot i tenir els dos cabrits, pot omplir dos poals de llet encara),
i també una copa fonda, segellada amb cera dolça,
de dues nanses, flairosa del cisell que tan recentment l'ha
[tallada].¹³

Cap amunt enfilant-se fins al vorell serpeja l'heura,
l'heura entreviada de sempreviva, i, tot al llarg d'ella,
ufanós del seu fruit ensafranat, el circell es cabdella.¹⁴
A l'entremig, obra d'una mà divina, hi ha llavorada una dona,
guarnida amb pèplum i diadema; al seu costat, uns homes
de bella cabellera discuteixen intercanviant paraules,
ara l'un, ara l'altre, però d'aquestes raons ella no se'n cura.
I adés posa l'esguard en un home apuntant un somriure,
adés pren esment de l'altre, mentre ells s'afanyen debades
i els seus ulls moradencs traeixen una amor inveterada.
A la vora, hi ha afaiçonats un vell pescador i una roca aspriva,
sobre la qual l'ancià malda per arrossegar una gran xarxa
a fi de gitar-la, i és la viva imatge de qui s'esfreixura:
diries que pesca amb totes les forces dels seus membres,
talment pertot arreu del coll se li distenen els nervis,
mal que sigui capblanc; el seu braó és digne de la juvenesa.
No gaire allunyada del vell batut per l'onatge,
hi ha una vinya ben carregada de raïms muscos
que guarda un petit vailet recolzat d'esquena

ἤμενος· ἀμφὶ δέ νιν δὺ' ἀλώπεκες, ἃ μὲν ἀν' ὄρχως
 φοιτῆ σινομένα τὰν τρώξιμον, ἃ δ' ἐπὶ πῆρα
 πάντα δόλον τεύχοισα τὸ παιδίον οὐ πρὶν ἀνησεῖν 50
 φατὶ πρὶν ἢ ἀκράτιστον ἐπὶ ξηροῖσι καθίξει.
 αὐτὰρ ὄγ' ἀνθερίκοισι καλὰν πλέκει ἀκριδοθήραν
 σχοίνῳ ἐφαρμόσδων· μέλεται δέ οἱ οὔτε τι πῆρας
 οὔτε φυτῶν τοσσηνον ὅσον περὶ πλέγματι γαθεῖ.
 παντᾶ δ' ἀμφὶ δέπας περιπέπταται ὑγρὸς ἄκανθος, 55
 αἰπολικὸν θάημα· τέρας κέ τυ θυμὸν ἀτύζει.
 τῷ μὲν ἐγὼ πορθμηῆϊ Καλυδνίῳ αἰγὰ τ' ἔδωκα
 ὦνον καὶ τυρόντα μέγαν λευκοῖο γάλακτος·
 οὐδέ τί πω ποτὶ χεῖλος ἐμὸν θίγεν, ἀλλ' ἔτι κεῖται
 ἄχραντον· τῷ κὰ τυ μάλα πρόφρων ἀρεσαίμαν 60
 αἶ κά μοι τύ, φίλος, τὸν ἐφίμερον ὕμνον ἀείσης,
 κοῦτι τυ κερτομέω. πόταγ', ὠγαθέ· τὰν γὰρ αἰοιδάν
 οὐ τί πα εἰς Αἴδαν γε τὸν ἐκλελάθοντα φυλαξεῖς.

ΘΥΡΣΙΣ

Ἄρχετε βουκολικᾶς, Μοῖσαι φίλοι, ἄρχετ' αἰοιδᾶς.
 Θύρσις ὄδ' ὡς Αἴτνας, καὶ Θύρσιδος ἀδέα φωνά. 65
 πᾶ ποκ' ἄρ' ἦσθ', ὅκα Δάφνις ἐτάκετο, πᾶ ποκα, Νύμφαι;
 ἦ κατὰ Πηνειῷ καλὰ τέμπεα, ἦ κατὰ Πίνδῳ;
 οὐ γὰρ δὴ ποταμοῖο μέγαν ῥόον εἶχετ' Ἀνάπῳ,
 οὐδ' Αἴτνας σκοπιάν, οὐδ' Ἄκιδος ἱερὸν ὕδωρ.
 ἄρχετε βουκολικᾶς, Μοῖσαι φίλοι, ἄρχετ' αἰοιδᾶς. 70
 τῆνον μὰν θῶες, τῆνον λύκοι ὠρύσαντο,
 τῆνον χῶκ δρυμοῖο λέων ἔκλαυσε θανόντα.

en un mur; l'envolten dues guilles: l'una tresca per la vinya
fent estralls als fruits mengívols; l'altra, que trama tot d'arteries
contra el sarró del noiet, no pretén sinó deixar-lo orfe
de vianda seca, bo i restant ben esmorzada.

Ell, en l'endemig, trenant joncs i tiges d'asfòdel,
forma un bell parany de grills, i del sarró no es cuida
tant, ni de les vinyes, com es gauba de la seva trena.¹⁵

Tot al voltant de la copa, el moll acant s'escampa:
obra meravellosa de pastors, prodigi que et sorprendria.

Per ella vaig donar en pac al barquer de Calidne
una cabra i un gran formatge de llet blanca.¹⁶

Mai no ha tocat el meu llavi encara, ans resta
sense taca; de bon grat te la daria per complaure't,
si em cantessis, amic, aquell delitós himne.

No pretenc pas fer befa de tu; vinga, la cançó, bonastre,
que a l'Hades que imposa l'oblit no podràs servir-la.

TIRSIS

Comenceu la cançó pastoral, comenceu, cares muses.

Tirsis d'Etna és aquest, i és dolça la veu de Tirsis.

¿On éreu, nimfes, on éreu quan Dafnis es fonia?

¿Tal vegada a les fraus del Peneu o del Pindos?¹⁷

Cert que no senyorejàveu el gran curs de l'Anapos
ni el cimadal de l'Etna, ni l'aigua sagrada de l'Acis.¹⁸

Comenceu la cançó pastoral, comenceu, cares muses.

Per ell, els xacals, per ell, els llops udolaven,
per la seva mort fins el lleó del boscatge bramava.